

Ιστορικές
βελίδες

α σου, κύριε! Δόξα τῆ μακροθυμίας σου, κύριε! Δόξα σοι.
Τὸ κίνημα τοῦ Διαφωτισμοῦ
ἤθελε νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἀν-
θρώπον ἀπ' τὰ δεσμά τοῦ
πνευματικῆς δεσποτισμοῦ, τὴς
δεισιδαιμονίας, μανίας, αἰχνοῦ.
Τὰ προεόρτα τῆς Διαφωτι-
σμοῦ ἀρχίζον μετὰ τὸν Λούθηρο
κ' τὴς Δευριῆς Νεύτωνος, Κοπερ-
νίκου κ.λπ. Ἀποκορύφωμα

ματος αὐτῶ, ἡ ἐπανάστασις εἰς τὴν
Ἀγγλία (17ος αἰ.), ἐνῶ εἰς τὴν Γαλλίαν ἔ-
λαβε ἕκτασι μετὰ τὴν Γαλλικὴ ἐπανάστασι.
Ὁ Διαφωτισμὸς ὡς πολιτικὴ κ' οἰκονο-
μικὴ κίνησις ὀργανώνει τὴν πολιτεία κ'
τὸ ἔμποριο. Ἡ πρόοδος τῆς ἐπιβτήμης εἰσέρ-
χεται εἰς βιομηχανία. Τὴν ἐποχὴ αὐτῆ ἀρ-
χίζον νὰ δημιουργοῦνται τὰ κράτη-ἔθνη.
Τὸ φεουδαρχικὸ σύστημα τοῦ μεσαι-
ωνα κατέρρευσε. Ἡ Δύση ἔζησε τὴν θρη-
σκια τῶν παπικῶν κ' τὴν διαβτρέβλωσιν τῶ
ἐσαχχελίῳ, ἔξ αὐτῶ οἱ Διαφωτιστὲς ἀπέρ-
ριψαν τὸν θεὸν κ' μίσησαν εἰς τὴν ἀν-
θρώπιν παντοδυναμίαν. Γι' αὐτὸ ὁ Διαφω-
τισμὸς εἶναι ἰδεολογικο-θρησκευτικὴ κί-
νησις ἣ ὅποια λογικοποίησε κ' τὴν πί-
στιν, ἀπέριψε τὴν πρόνοιαν τοῦ θεοῦ, θρη-
σκευοποίησε τὴν ἐλευθερία, τὴν ἀδελφο-
σύνην κ' ἐθεώρησε τὴν λογικὴν, ὡς πηχὴ
κάθε γνώσεως. Ἐδίδαξε τὴν ἀμφισβη-
τήσιν καθε αὐθεντίας, ἣ ἀμφισβη-
λοῦν μετὰ μορφώνει τὴν λογικὴν
κ' τὴν κοινὴν. Ὁ φιλόσοφος
ἔλεγε: ἡ ὁ Διαφωτισμὸς
ἔστος τοῦ ἀνθρώ-
που εἶναι ἡ

Πρώτης ἐστίν, παντελὴς ἀκίνησις θυμῶ κ' ἐπιθυμίας, πρὸς
τὰ παρὰ φύσιν (κακία κ' κάθε ἀμαρτίαν).

πὸ ἀπ' τὴν ἀνθρω-
πότητα. Οἱ Διαφω-
τιστὲς οἰκειοποιοῦνται
τὴν κίνησιν, τὴν
αἰσχρὰν ἑλληνι-
κὴν τὴν
- τῶντες →

βτυρίγματα άφρα
 δέν έχου δικό τός ιστορι-
 κό παρελθόν κ' αι'όθημα μεί-
 ονεξίας τούς βαβανίτσι-
 να Ανατητούν κριτήρια δια-
 να έσηθιθάν τα μύθια τής
 πνευματικού κόθμύ εκτός τής
 Αληθείας (= τός θρανθρής
 χείρτς). Τροτίνου Τωήν
 μέ κέντρον τήν λογικήν κ'
 όχι τήν πίστιν. τός προ-
 ώθησε

τα γραίματα, τις τέχνες, αντι-
 δρών ούτω εις τόν παπιθμόν. Έπι-
 ρέαθε τήν σύγχρονη βκέψη, καλλιερχών
 τήν παντογνωσίαν με εκπαιδευτικά βυβλή-
 ματα, μακράν τής όρθοδόξο παραδόθε-
 ως. Ο Διαφωτισμός ήταν έπακόλουθο
 τής επιστημονικής επανάσταθως τής 17^{ου} αι.
 Ο Ολλανδός σπινόζα έδιδασκε ότι ο
 θεός κ' ή φύση είναι τό ίδιο. Αυτό ήγνε ή
 κεντρική ιδέα τού Διαφωτισμού. Οι ιδέ-
 ες με τήν τυπογραφία διεδόθησαν χρη-
 σια παντού. (Βιβλία, περιοδικά, έφημερι-
 δες...) Ιδιαίτερα επιθετικός πρós τήν εκ-
 κλησία ήταν ο Βολταίρος. Διαφωτι-
 κές ιδέες ενθαρκώθησαν στην διακίρυξη
 τής ανεξαρτηθίας τών ήνωμένων πολιτειών
 Αμερικής όπως κ' στην γαλλική επανάστα-
 θη, που βιαίως έδιώχθη ή εκκλησία (όχι
 μόνο ιδεολογικά αλλά κ' υλικά).
 Ο άγ. κόθμύς ο Αιτωλός λέγει: « Αξιος
 ήταν ο Τούρκος να ήχη βαβίλειον; Ο θε-
 ός τός έδωκε διοί τό καλό μας, δέν
 έφερε άλλόν (δυτικοευρωπαϊόν) διοίτι
 θά μάς έβλαπτε στην πίστη. Ο Τούρ-
 κος δέν μάς βλάπτει. Δώθ' τώ χρημα-
 τα κ' καβαλίκευθε τών απ' τό κε-
 φάλι ».